

Wymagania edukacyjne z EDB dla klasy VIII

Nr lekcji	Temat	Zagadnienia – materiał nauczania	Oczekiwanie wiadomości i umiejętności Uczeń:
1	Edukacja dla bezpieczeństwa – nowy przedmiot, nowe spojrzenie na własną aktywność osobistą i społeczną	<ul style="list-style-type: none"> – główne obszary tematyczne realizowane w ramach edukacji – dla bezpieczeństwa – struktura nauczania przedmiotu – ocenianie przedmiotowe (PSO) – podręcznik – metody, formy i środki dydaktyczne – zainteresowania i uzdolnienia w obrębie przedmiotu – źródła wiedzy pozapodręcznikowej 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia przesłanki przemawiające za realizacją przedmiotu – wymienia główne obszary tematyczne w ramach przedmiotu – wymienia główne metody pracy rekomendowane w obrębie przedmiotu – przedstawia zasady oceniania z przedmiotu – wskazuje najpopularniejsze źródła wiedzy pozapodręcznikowej – wylicza przykłady form rozwoju swoich zainteresowań i uzdolnień korelujących z problematyką przedmiotu – przedstawia konstrukcję i omawia ogólną zawartość podręcznika do nauki przedmiotu
2	Bezpieczny obywatel, bezpieczny naród, bezpieczne państwo	<ul style="list-style-type: none"> – definicja bezpieczeństwa – bezpieczeństwo jako stan i jako proces – rodzaje bezpieczeństwa – podstawowe pojęcia związane z bezpieczeństwem państwa – podmioty odpowiadające za bezpieczeństwo państwa i jego obywateli 	<ul style="list-style-type: none"> – definiuje bezpieczeństwo – wymienia rodzaje bezpieczeństwa – wymienia rodzaje i dziedziny bezpieczeństwa państwa – definiuje pojęcia ochrony i obrony narodowej – wymienia podmioty odpowiadające za bezpieczeństwo kraju i jego obywateli
3	Bezpieczeństwo Polski w stosunkach międzynarodowych	<ul style="list-style-type: none"> – znaczenie geopolitycznych uwarunkowań położenia Polski i kształtowaniu jej bezpieczeństwa w ciągu dziejów i obecnie – filary współczesnego bezpieczeństwa Polski – polska aktywność na arenie międzynarodowej w zakresie zachowania bezpieczeństwa 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje geopolityczne położenie Polski – omawia wybrane aspekty tego położenia dla bezpieczeństwa narodowego – omawia historyczną ewolucję modelu bezpieczeństwa Polski – opisuje rolę organizacji międzynarodowych w zapewnieniu bezpieczeństwa Polski – wymienia przykłady polskiej aktywności na rzecz zachowania bezpieczeństwa (w ONZ, OBWE,

		(relacje wielostronne, regionalne i dwustronne) – wybrane zagrożenia dla bezpieczeństwa międzynarodowego	NATO) – wymienia wybrane zagrożenia dla bezpieczeństwa we współczesnym świecie
4	Źródła zagrożeń	– rodzaje zagrożeń (naturalne, spowodowane działalnością człowieka oraz społeczne) – postępowanie zapobiegawcze – podmioty działające na rzecz zwalczania skutków zagrożeń – system ratownictwa w Polsce – numery alarmowe, Europejski Numer Alarmowy	– wymienia przykłady nadzwyczajnych zagrożeń – dokonuje podziału zagrożeń ze względu na źródło ich pochodzenia – omawia sposoby przeciwdziałania zagrożeniom – wymienia podmioty działające na rzecz zwalczania skutków zagrożeń i tworzące system ratownictwa w Polsce – wymienia numery alarmowe w Polsce i przypisuje je odpowiednim służbom – poszczególnym podmiotom ratowniczym przypisuje odpowiednie zadania
5	Ostrzeżenie o zagrożeniach i alarmowanie	– system wykrywania skażeń i alarmowania – środki alarmowe i sygnały alarmowe – rodzaje alarmów i komunikatów ostrzegawczych i sposoby ich ogłaszania – zasady zachowania się po ogłoszeniu alarmu lub usłyszeniu komunikatu ostrzegawczego – przeciwdziałanie panice	– charakteryzuje działanie i zadania systemu wykrywania skażeń i alarmowania – wymienia środki alarmowe podstawowe i zastępcze – rozróżnia sygnały alarmowe – wymienia rodzaje komunikatów ostrzegawczych – omawia sposób ogłaszania i odwołania alarmów – opisuje sposób zachowania się ludności po ogłoszeniu alarmu lub wydaniu komunikatu ostrzegawczego – wymienia sposoby przeciwdziałania panice
6	Ewakuacja	– definicja ewakuacji – stopnie ewakuacji – rodzaje ewakuacji (planowa, doraźna, samoewakuacja) – zasady zachowania podczas ewakuacji z budynku – wybrane znaki ewakuacyjne i	– wyjaśnia termin „ewakuacja” i omawia jej znaczenie – rozróżnia rodzaje i stopnie ewakuacji – opisuje sposób zachowania się podczas ewakuacji z budynku – rozpoznaje znaki ewakuacyjne i informacyjne – zna szkolną instrukcję ewakuacji – omawia zasady ewakuacji ludności i zwierząt

		<p>informacyjne</p> <ul style="list-style-type: none"> – szkolna instrukcja ewakuacji – ewakuacja z terenów zagrożonych – zasady zaopatrzenia w wodę i żywność w czasie ewakuacji – ewakuacja zwierząt 	<p>z terenów zagrożonych</p> <ul style="list-style-type: none"> – opisuje sposób zaopatrywania w wodę i żywność – podczas ewakuacji – uzasadnia znaczenie przeciwdziałania panice i podporządkowania się poleceniom służb ratowniczych
7	Zagrożenia pożarowe	<ul style="list-style-type: none"> – przyczyny pożarów – zasady postępowania podczas pożaru – podręczny sprzęt gaśniczy i zasady jego rozmieszczania w budynkach – obsługa gaśnic i hydrantów wewnętrznych – gaszenie odzieży płonącej na człowieku oraz zarzewia ognia – wybrane znaki ochrony przeciwpożarowej 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia główne przyczyny pożarów – opisuje zasady postępowania po dostrzeżeniu pożaru – omawia przeznaczenie podręcznego sprzętu gaśniczego i jego rozmieszczenie np. w szkole – opisuje sposób obsługi gaśnic i hydrantu wewnętrznego – rozpoznaje znaki ochrony przeciwpożarowej – wyjaśnia, jak gasić zarzewie ognia i odzież płonącą na człowieku
8	Zagrożenia powodziowe	<ul style="list-style-type: none"> – przyczyny powodzi – ochrona przeciwpowodziowa w Polsce – pogotowie przeciwpowodziowe i alarm powodziowy – zasady zachowania się podczas powodzi i po opadnięciu wód powodziowych – zapasy na wypadek powodzi 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia główne przyczyny powodzi – wymienia zadania państwa w zakresie ochrony przeciwpowodziowej – wyjaśnia, jak należy się zachowywać w czasie powodzi – opisuje zasady postępowania po opadnięciu wód powodziowych – planuje niezbędne zapasy, które powinien zgromadzić dla swojej rodziny, aby przetrwać kilka dni w sytuacji kryzysowej – uzasadnia bezwzględny nakaz stosowania się do poleceń służb ratowniczych i sanitarnych w czasie powodzi
9	Ekstremalne warunki pogodowe	<ul style="list-style-type: none"> – charakterystyka zagrożenia i zasady postępowania podczas: intensywnych opadów śniegu 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia pogodowe zagrożenia dla bezpieczeństwa człowieka – opisuje praktyczne sposoby przeciwdziałania

		<p>ekstremalnie niskich temperatur upałów wichur gwałtownych burz</p>	<p>zagrożeniom podczas intensywnych opadów śniegu oraz ekstremalnie niskich temperatur – omawia sposoby ochrony przed niszczącymi skutkami upałów, wichury i gwałtownych burz</p>
10	<p>Wypadki i katastrofy komunikacyjne. Uwolnienie niebezpiecznych substancji chemicznych</p>	<p>– przyczyny wypadków komunikacyjnych i zagrożenia towarzyszące tym wypadkom – postępowanie ratownicze na miejscu wypadku komunikacyjnego – oznaczenia pojazdów przewożących niebezpieczne substancje (tablice ADR) – postępowanie po uwolnieniu się niebezpiecznych substancji chemicznych</p>	<p>– wymienia główne przyczyny wypadków komunikacyjnych – opisuje zagrożenia towarzyszące tym wypadkom – wymienia czynności, które należy wykonać, aby ocenić sytuację na miejscu zdarzenia, i stosuje tę wiedzę w praktyce – omawia sposoby zapewnienia bezpieczeństwa poszkodowanym, ratownikowi, osobom postronnym i w miejscu zdarzenia – omawia podstawowe zasady postępowania ratownika w miejscu zdarzenia (wypadek komunikacyjny) – opisuje zasady kodowania informacji na tablicach ADR – opisuje zasady zachowania się po uwolnieniu substancji toksycznych</p>
11	<p>Zagrożenia terrorystyczne</p>	<p>– przyczyny współczesnego terroryzmu – najczęstsze formy aktów terroru – zasady zachowania się podczas ataku terrorystycznego lub bezpośrednio po nim: strzelanina sytuacja zakładnicza atak bombowy atak gazowy podejrzana przesyłka</p>	<p>– omawia genezę i formy współczesnych aktów terroru – opisuje zasady zachowania się na wypadek: strzelaniny znalezienia się w sytuacji zakładniczej ataku bombowego ataku gazowego otrzymania podejrzanej przesyłki – rozumie konieczność powiadamiania służb porządkowych (policji, straży miejskiej) o podejrzenie zachowujących się osobach lub podejrzanych przedmiotach zauważonych w miejscach publicznych</p>
12	<p>Powtórzenie materiału z zakresu</p>	<p>– powtórzenie i utrwalenie wiadomości przekazanych</p>	<p>– łączy logicznie poszczególne zagadnienia w ciąg przyczynowo-skutkowy</p>

	bezpieczeństwa oraz postępowania w sytuacjach zagrożeń	<p>w ramach poprzednich jednostek dydaktycznych</p> <ul style="list-style-type: none"> – usystematyzowanie zdobytych wiadomości – przygotowanie uczniów do zaplanowanej formy kontroli wiedzy i umiejętności (prezentacja form i zakresu oraz narzędzi dydaktycznych przewidzianych do realizacji) 	<ul style="list-style-type: none"> – dostrzega słabe i mocne strony proponowanych rozwiązań – proponuje własne – alternatywne – rozwiązania – sprawnie operuje poznanym słownictwem – trafnie argumentuje – sprawnie realizuje inscenizowane działania ratownicze – dysponuje wiedzą pozapodręcznikową – rozwija swoje zainteresowania w zakresie przedmiotu
13	Próbna ewakuacja	<ul style="list-style-type: none"> – ewakuacja realizowana na podstawie szkolnej instrukcji ewakuacji, przy wykorzystaniu obowiązujących procedur, sygnałów i dróg ewakuacji; realizowana w obecności obserwatora z ramienia PSP (lub organu prowadzącego szkołę) – omówienie istotnych elementów zachowania uczniów i personelu szkoły 	<ul style="list-style-type: none"> – zna ogólne zasady postępowania po ogłoszeniu ewakuacji – rozpoznaje znaki ewakuacyjne, informacyjne i ochrony przeciwpożarowej – zna treść szkolnej instrukcji ewakuacji – prawidłowo wykonuje nakazane czynności – wykazuje troskę o bezpieczeństwo własne i innych osób – zachowuje spokój i opanowanie
14	Podstawowe wiadomości z zakresu pierwszej pomocy	<ul style="list-style-type: none"> – pierwsza pomoc – definicja i zakres – obowiązek (prawny i moralny) udzielania pierwszej pomocy – podstawy anatomii i fizjologii człowieka: <ul style="list-style-type: none"> układ oddechowy układ krążenia układ nerwowy – stan nagłego zagrożenia zdrowotnego – przyczyny i okoliczności prowadzące do szybkiego pogorszenia stanu zdrowia lub 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia termin „pierwsza pomoc” – określa prawny i moralny obowiązek niesienia pomocy poszkodowanym – wyjaśnia rolę układów: krążenia, nerwowego, oddechowego w utrzymaniu podstawowych funkcji życiowych – wyjaśnia pojęcie „stan nagłego zagrożenia zdrowotnego” – opisuje przyczyny i okoliczności prowadzące do szybkiego pogorszenia stanu zdrowia lub zagrożenia życia – wyjaśnia znaczenie czasu podczas udzielania pierwszej pomocy

15–16	Postępowanie w miejscu zdarzenia	<p>zagrożenia życia</p> <ul style="list-style-type: none"> – bezpieczeństwo: <ul style="list-style-type: none"> świadka ratownika poszkodowanych miejsca zdarzenia – środki ochrony osobistej dla ratownika – bezpieczne zdejmowanie rękawiczek jednorazowych – wzywanie profesjonalnej pomocy, adekwatnie do zaistniałego zdarzenia – numery alarmowe, treść komunikatu – aplikacje telefoniczne przydatne w ratownictwie – transport poszkodowanych 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia czynności, które na miejscu zdarzenia należy podjąć w trosce o bezpieczeństwo: <ul style="list-style-type: none"> świadka, ratownika, poszkodowanych, miejsca zdarzenia i pozostałych osób – wskazuje sposób zabezpieczenia się ratownika w kontakcie z poszkodowanym – demonstruje bezpieczny sposób zdejmowania rękawiczek jednorazowych – poprawnie konstruuje komunikat wzywający pomoc fachową – podaje numery alarmowe – podaje przykład aplikacji na telefon pomocnej w udzielaniu pierwszej pomocy – opisuje wybrane sposoby transportu osób przytomnych i nieprzytomnych
17–18	Pomoc osobie nieprzytomnej	<ul style="list-style-type: none"> – łańcuch przeżycia – rola świadka zdarzenia – nagłe zatrzymanie krążenia (NZK) – ocena: <ul style="list-style-type: none"> bezpieczeństwa miejsca zdarzenia przytomności poszkodowanego stanu poszkodowanego (schemat ABC) – przyczyny i objawy utraty przytomności – udrażnianie dróg oddechowych – ocena oddechu – pozycja bezpieczna – ochrona termiczna 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcie „nagłe zatrzymanie krążenia” – opisuje ogniwa łańcucha przeżycia – ocenia bezpieczeństwo miejsca wypadku – ocenia stan świadomości poszkodowanego – wymienia objawy utraty przytomności – ocenia stan poszkodowanego wg schematu ABC – udrażnia drogi oddechowe (rękoczynem czoło– <ul style="list-style-type: none"> zuchwa) – wyjaśnia mechanizm niedrożności dróg oddechowych u osoby nieprzytomnej – sprawdza, czy poszkodowany oddycha – układa poszkodowanego nieprzytomnego, ale <ul style="list-style-type: none"> oddychającego, w pozycji bezpiecznej – zapewnia poszkodowanemu ochronę termiczną – umiejętnie stosuje folię NRC – wyjaśnia, kiedy można zastosować odwrócony

		<ul style="list-style-type: none"> i kontrolowanie stanu poszkodowanego – pierwsza pomoc w przypadku omdlenia 	<ul style="list-style-type: none"> schemat CAB – wymienia główne przyczyny omdlenia – charakteryzuje objawy zwiastujące omdlenie – udziela pierwszej pomocy w przypadku omdlenia
19–20	Resuscytacja krążeniowo-oddechowa	<ul style="list-style-type: none"> – definicja resuscytacji krążeniowo-oddechowej – przyczyny i typowe objawy NZK – podstawowe zabiegi resuscytacyjne u dorosłych, dzieci i niemowląt (algorytm) – obsługa automatycznego defibrylatora zewnętrznego (AED) z zaznaczeniem potrzeby wczesnego użycia urządzenia podczas RKO 	<ul style="list-style-type: none"> – definiuje pojęcie „resuscytacja krążeniowo-oddechowa” – opisuje znaczenie RKO w akcji ratowniczej – wymienia warunki i czynniki zapewniające realizację RKO na wysokim poziomie skuteczności – omawia algorytm ratowniczy RKO u dorosłych i dzieci – wykonuje pełen cykl RKO na manekinie dorosłego i niemowlęcia (samodzielnie i w parze) – stosuje środki ochrony osobistej podczas wykonywania RKO – opisuje działanie i obsługę automatycznego defibrylatora zewnętrznego – przedstawia zalety zastosowania AED w akcji ratowniczej
21	Apteczka pierwszej pomocy	<ul style="list-style-type: none"> – rodzaje apteczek pierwszej pomocy (wygląd, zawartość, rozmieszczenie) – wyposażenie apteczki pierwszej pomocy (podstawy prawne, przeznaczenie): <ul style="list-style-type: none"> samochodowej domowej turystycznej – zastępcze i doraźnie improwizowane materiały opatrunkowe 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia przeznaczenie i podstawowe typy apteczek pierwszej pomocy – wylicza przedmioty wchodzące w skład apteczki pierwszej pomocy: <ul style="list-style-type: none"> samochodowej turystycznej domowej – opisuje zasady doboru i przechowywania składników apteczki pierwszej pomocy – proponuje improwizowane środki opatrunkowe, zależnie od rodzaju zranienia
22	Tamowanie krwotoków	<ul style="list-style-type: none"> – rodzaje ran i krwotoków – środki ochrony indywidualnej w kontakcie z płynami ustrojowymi 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: rana, krwotok, opatrunek uciskowy, opatrunek osłaniający – wykonuje w obrębie kończyny opatrunki uciskowe i

		<ul style="list-style-type: none"> – zakładanie opatrunku osłaniającego i uciskowego w obrębie kończyn – praktyczne sposoby opatrywania ran w zależności od miejsca zranienia 	<ul style="list-style-type: none"> osłaniające – wymienia rodzaje krwotoków i charakteryzuje je – stosuje rękawiczki ochronne podczas opatrywania ran – bezpiecznie zdejmuje rękawiczki ochronne – wykonuje opatrunek zależnie od miejsca zranienia (inne niż kończyna) – demonstruje sposób tamowania krwotoku z nosa
23	Złamania i zwichnięcia	<ul style="list-style-type: none"> – typowe objawy urazów kości i stawów oraz ich rodzaje – opatrywanie złamań, skręceń i zwichnięć – sposoby unieruchamiania kończyn – zastosowanie chusty trójkątnej – postępowanie ratownicze w przypadku urazów kręgosłupa – zapobieganie urazom przy pracy, w sporcie i podczas rekreacji 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: złamanie, zwichnięcie, skręcenie – zna i stosuje zasady doraźnego unieruchomienia kości i stawów – zakłada temblak – omawia pryncypialne zasady postępowania w przypadku podejrzenia urazów kręgosłupa – opisuje najczęstsze okoliczności urazów kręgosłupa – podaje przykłady zapobiegania urazom w domu, w pracy, podczas rekreacji i w sporcie
24	Oparzenia i odmrożenia	<ul style="list-style-type: none"> – oparzenia termiczne i chemiczne – okoliczności, objawy, pierwsza pomoc – udar słoneczny i udar ciepły – objawy, pierwsza pomoc – wychłodzenie i odmrożenie – przyczyny, pierwsza pomoc – zapobieganie oparzeniom (środowisko domowe, małe dzieci) 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: oparzenie, udar słoneczny, udar ciepły, odmrożenie, wychłodzenie – omawia zasady postępowania ratowniczego w przypadkach: <ul style="list-style-type: none"> oparzeń termicznych oparzeń środkami chemicznymi wychłodzenia organizmu i odmrożeń – demonstruje sposób schładzania oparzonej kończyny – proponuje skuteczne sposoby zapobiegania oparzeniom, ze szczególnym uwzględnieniem środowiska domowego i małych dzieci

25–26	Inne groźne przypadki	<ul style="list-style-type: none"> – pierwsza pomoc w przypadku: <ul style="list-style-type: none"> zadławienia zawału serca udar mózgu napadu padaczkowego ciała obcego w oku zatrucia tonięcia porażenia prądem ukąszenia użądlenia – zapobieganie zadławieniom u dzieci 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia objawy oraz sposób udzielania pierwszej pomocy w przypadkach: <ul style="list-style-type: none"> zadławienia <ul style="list-style-type: none"> ☐ omawia schemat postępowania w przypadku zadławienia ☐ wykonuje na manekinie rękoczynny ratunkowe w przypadku zadławienia ☐ wymienia przykłady działań zapobiegających zadławieniu u małych dzieci zawału serca udar mózgu napadu padaczkowego ciała obcego w oku zatrucia tonięcia porażenia prądem ukąszenia użądlenia – omawia sposoby zapewnienia bezpieczeństwa ratownika w wymienionych wypadkach
27	Powtórzenie materiału z zakresu pierwszej pomocy	<ul style="list-style-type: none"> – powtórzenie i utrwalenie wiadomości przekazanych w ramach poprzednich jednostek dydaktycznych – usystematyzowanie zdobytych wiadomości – przygotowanie uczniów do zaplanowanej formy kontroli wiedzy i umiejętności (prezentacja form i zakresu oraz narzędzi dydaktycznych przewidzianych do realizacji) 	<ul style="list-style-type: none"> – łączy poszczególne zagadnienia w ciąg przyczynowo-skutkowy – dostrzega słabe i mocne strony proponowanych rozwiązań – proponuje własne – alternatywne – rozwiązania – sprawnie operuje poznanym słownictwem – trafnie argumentuje – sprawnie realizuje działania ratownicze – dysponuje wiedzą pozapodręcznikową – rozwija swoje zainteresowania w zakresie przedmiotu
28–29	Zdrowie jako wartość. Zasady zdrowego stylu życia	<ul style="list-style-type: none"> – definicja zdrowia i jego rodzaje – czynniki mające wpływ na zdrowie – zależne i niezależne od człowieka – zachowania prozdrowotne oraz krótko- i długoterminowe 	<ul style="list-style-type: none"> – definiuje zdrowie – wyjaśnia zależności między zdrowiem fizycznym, psychicznym, emocjonalnym a społecznym – wymienia czynniki mające wpływ na zdrowie i różnicuje je na takie, które są niezależne od człowieka, i takie, na które ma on całkowity wpływ

		<p>konsekwencje ich zaniedbania</p> <ul style="list-style-type: none"> – zachowania ryzykowne i ich konsekwencje – wyznaczniki i parametry stanu organizmu – źródła informacji o świadczeniach i usługach medycznych oraz o zdrowiu – indywidualny plan troski o zdrowie 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia zachowania prozdrowotne – wymienia zachowania szkodliwe dla zdrowia (ryzykowne) i wskazuje te, które szczególnie często występują wśród nastolatków – opisuje przewidywane skutki zachowań korzystnych i niekorzystnych dla zdrowia, zarówno te krótko-, jak i długofalowe – określa rzetelne źródła informacji o zdrowiu oraz świadczeniach i usługach medycznych – wymienia wyznaczniki stanu ludzkiego organizmu i opisuje sposoby ich kontrolowania – analizuje i ocenia własne zachowania i możliwości związane ze zdrowiem – proponuje indywidualny plan żywieniowy, treningowy, program aktywnego wypoczynku oraz inne, istotne działania, sprzyjające jego prawidłowemu funkcjonowaniu w środowisku przyrodniczym i społecznym
30	Choroby cywilizacyjne	<ul style="list-style-type: none"> – podział i przykłady chorób cywilizacyjnych – przyczyny chorób cywilizacyjnych – wpływ stresu na zdrowie człowieka i sposoby walki z nim – profilaktyka chorób cywilizacyjnych oraz ich dotkliwe skutki społeczne – wybrane problemy zdrowia psychicznego (depresja, anoreksja, uzależnienia behawioralne) 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia główne choroby cywilizacyjne – wymienia główne przyczyny chorób cywilizacyjnych – wyjaśnia wpływ stresu na zdrowie – proponuje zestaw działań łagodzących skutki stresu – omawia objawy depresji, anoreksji i uzależnień behawioralnych – proponuje sposoby zapobiegania chorobom cywilizacyjnym
31–32	Komunikacja interpersonalna w trosce o zdrowie	<ul style="list-style-type: none"> – komunikacja werbalna i niewerbalna – elementy komunikacji 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia znaczenie prawidłowej komunikacji interpersonalnej – wyjaśnia znaczenie terminów „komunikacja

		<p>niewerbalnej</p> <ul style="list-style-type: none"> – strefy dystansu komunikacyjnego – zasady aktywnego słuchania – zakłócenia w komunikacji – bariery komunikacyjne – asertywność: <ul style="list-style-type: none"> techniki asertywnego odmawiania obrona własnych granic – negocjacje 	<p>werbalna” i „komunikacja niewerbalna”</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia i świadomie wykorzystuje elementy <ul style="list-style-type: none"> komunikacji niewerbalnej – charakteryzuje strefy dystansu komunikacyjnego – wymienia zasady aktywnego słuchania – wymienia najczęstsze zakłócenia w komunikacji <ul style="list-style-type: none"> interpersonalnej oraz bariery komunikacyjne – wymienia zasady asertywności – buduje komunikaty asertywne – odmawia stanowczo i z zachowaniem wysokiej kultury – proponuje rozwiązania spornych kwestii zgodnie z zasadami negocjacji
33	<p>Powtórzenie materiału z zakresu profilaktyki zdrowotnej</p>	<ul style="list-style-type: none"> – powtórzenie i utrwalenie wiadomości przekazanych w ramach poprzednich jednostek dydaktycznych – usystematyzowanie zdobytych wiadomości – przygotowanie uczniów do zaplanowanej formy kontroli wiedzy i umiejętności (prezentacja form i zakresu oraz narzędzi dydaktycznych przewidzianych do realizacji) 	<ul style="list-style-type: none"> – łączy logicznie poszczególne zagadnienia w ciąg przyczynowo-skutkowy – dostrzega słabe i mocne strony proponowanych rozwiązań – proponuje własne – alternatywne – rozwiązania – sprawnie operuje poznanym słownictwem – trafnie argumentuje – dysponuje wiedzą pozapodręcznikową – rozwija swoje zainteresowania w zakresie przedmiotu

Propozycja kryteriów oceniania

Ocena	Umiejętność i aktywność Uczeń:	Wiedza Uczeń:
Celująca	<ul style="list-style-type: none"> • inicjuje dyskusję • przedstawia własne (racjonalne) koncepcje rozwiązań, działań, przedsięwzięć • systematycznie wzbogaca swoją wiedzę i umiejętności, dzieli się tym z grupą • odnajduje analogie, wskazuje szanse i zagrożenia określonych rozwiązań • wyraża własny, krytyczny, twórczy stosunek do omawianych zagadnień • argumentuje w obronie własnych poglądów, posługując się wiedzą pozaprogramową	<ul style="list-style-type: none"> • zdobył wiedzę znacznie wykraczającą poza zakres materiału programowego
Bardzo dobra	<ul style="list-style-type: none"> • sprawnie korzysta ze wszystkich dostępnych źródeł informacji • samodzielnie rozwiązuje zadania i problemy postawione przez nauczyciela • jest aktywny na lekcjach i zajęciach pozalekcyjnych (zawodach, konkursach) • bezbłędnie wykonuje czynności ratownicze, koryguje błędy kolegów • odpowiednio wykorzystuje sprzęt i środki ratownicze • sprawnie wyszukuje w różnych źródłach informacje o sposobach alternatywnego działania (także doraźnego) • umie pokierować grupą rówieśników	<ul style="list-style-type: none"> • zdobył pełen zakres wiedzy przewidziany w programie • sprawnie wykorzystuje wiedzę z różnych przedmiotów do rozwiązywania zadań z zakresu edukacji dla bezpieczeństwa
Dobra	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie korzysta ze wskazanych źródeł informacji • poprawnie rozumie w kategoriach przyczynowo-skutkowych • samodzielnie wykonuje typowe zadania o niewielkim stopniu złożoności • podejmuje wybrane zadania dodatkowe • jest aktywny w czasie lekcji • poprawnie wykonuje czynności ratownicze, umie dobrać potrzebny sprzęt i wykorzystać niektóre środki ratownicze	<ul style="list-style-type: none"> • opanował materiał programowy w stopniu zadowalającym
Dostateczna	<ul style="list-style-type: none"> • pod kierunkiem nauczyciela wykorzystuje podstawowe źródła informacji • samodzielnie wykonuje proste zadania w trakcie zajęć • przejawia przeciętną aktywność	<ul style="list-style-type: none"> • opanował podstawowe elementy programu, pozwalające na podejmowanie w otoczeniu działań ratowniczych i zabezpieczających
Dopuszczająca	<ul style="list-style-type: none"> • przy pomocy nauczyciela wykonuje proste polecenia, wykorzystując podstawowe umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> • wykazuje braki w wiedzy, nie uniemożliwiają one jednak dalszej edukacji i mogą zostać usunięte
Niedostateczna	<ul style="list-style-type: none"> • nie potrafi wykonać prostych poleceń, wymagających zastosowania podstawowych umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> • wykazuje braki w wiedzy, które uniemożliwiają dalszy rozwój w ramach przedmiotu